

УДК 81'373,47:316,286

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-1-45>**Оксана БРОВКІНА,***orcid.org/0000-0003-0778-6387*

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри германської філології

Сумського державного університету

(Суми, Україна) *o.brovkina@gf.sumdu.edu.ua***Олександра РАКІТІНА,***orcid.org/0009-0008-1723-2779*

студентка IV курсу факультету іноземної філології та соціальних комунікацій

Сумського державного університету

(Суми, Україна) *sasha.rakitina77@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасному світі доступ до інформації та комунікація стали значно досяжнішими завдяки Інтернету. Це відкриває нові можливості для навчання іноземних мов, адже Інтернет-ресурси можуть стати цінним доповненням до традиційних методів навчання.

Стаття присвячена дослідженню теоретичних засад використання інтернет-ресурсів для вивчення іноземної мови. Робота описує, як розвивалися методи навчання мов протягом останніх десятиліть під впливом цифрових технологій. Автори зазначають перехід від традиційних методів, таких як підручники та класні заняття, до більш інтерактивних та онлайн-орієнтованих. Крім цього, автори систематизують та аналізують актуальні підходи до використання сучасних засобів зв'язку та інформації з метою поліпшення ефективності вивчення іноземних мов. Стаття розглядає роль віртуальних платформ, мовних додатків, відкритих онлайн-курсів та спільнот в Інтернеті у формуванні мовних навичок учнів, студентів та здобувачів освіти.

Важливий аспект дослідження становить аналіз впливу Інтернет-ресурсів на мотивацію здобувачів освіти та розвиток їхньої мовної компетентності. Автори висувують рекомендації щодо оптимального використання Інтернет-ресурсів у навчальному процесі, зокрема, акцентуючи увагу на інтерактивності та індивідуалізації підходів.

У статті ретельно розглядається парадигма сучасної освіти, де Інтернет визначає нові стандарти і можливості в галузі вивчення іноземних мов. Автори зосереджуються на ключових аспектах використання Інтернет-ресурсів, таких як широкий доступ до різноманітних джерел мовної інформації, що стимулює інтерактивність та самодисципліну студентів.

Висловлюються припущення щодо впливу Інтернет-ресурсів на мотивацію студентів, розвиток їхньої самостійності та вміння саморегулювання, що є важливими чинниками успішного вивчення іноземних мов. Зосереджуючись на ролі віртуальних платформ, мовних додатків та відкритих курсів, стаття висвітлює їхню сутність у формуванні мовних навичок різних категорій учнів.

Результати цього дослідження можуть слугувати корисним джерелом для педагогів, які прагнуть збагатити свої методики викладання іноземних мов та підвищити ефективність навчання в епоху цифрової трансформації.

Ключові слова: Інтернет-ресурси, сучасна освіта, віртуальні платформи, мовні додатки, онлайн-курси, самодисципліна, мотивація студентів.

Oksana BROVKINA,
orcid.org/0000-0003-0778-6387
Candidate of Philological Sciences,
Senior Lecturer at the Department of Germanic Philology
Sumy State University
(Sumy, Ukraine) o.brovkina@gf.sumdu.edu.ua

Olexandra RAKITINA,
orcid.org/0009-0008-1723-2779
4th year student of the Faculty of Foreign Philology and Social Communications
Sumy State University
(Sumy, Ukraine) sasha.rakitina77@gmail.com

THEORETICAL ASPECTS OF USING INTERNET RESOURCES FOR TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

In today's world, access to information and communication have become much more achievable thanks to the Internet. This opens up new opportunities for learning foreign languages, as online resources can be a valuable addition to traditional teaching methods.

The article is devoted to the study of the theoretical foundations of using Internet resources for learning a foreign language. The paper describes how language teaching methods have evolved over the past decades under the influence of digital technologies. The authors note the shift from traditional methods, such as textbooks and classroom instruction, to more interactive and online-oriented ones. In addition, the authors systematize and analyze current approaches to the usage of modern communication and information tools to improve the effectiveness of foreign language learning. The article examines the role of virtual platforms, language applications, open online courses and online communities in the development of language skills of pupils, students and learners.

An important aspect of the study is the analysis of the impact of Internet resources on the motivation of students and the development of their language competence. The authors put forward recommendations for the optimal usage of Internet resources in the educational process, in particular, focusing on interactivity and individualisation of approaches.

The article thoroughly examines the paradigm of modern education, where the Internet defines new standards and opportunities in the field of foreign language learning. The authors focus on the key aspects of using Internet resources, such as wide access to various sources of language information, which stimulates interactivity and self-discipline of students.

The article suggests the impact of Internet resources on students' motivation, development of their independence and self-regulation skills, which are important factors for successful foreign language learning. Focusing on the role of virtual platforms, language applications and open courses, the article highlights their essence in the development of language skills of different categories of learners.

The findings of this study can serve as a useful resource for teachers seeking to enrich their foreign language teaching methods and increase the effectiveness of learning in the digital transformation era.

Key words: Internet resources, modern education, virtual platforms, language applications, online courses, self-discipline, student motivation.

Постановка проблеми. У світі стрімкого технологічного розвитку сучасна освіта стикається з непримиренною задачею адаптації до вимог сучасного суспільства. Однією з ключових областей, яка відчула та активно реагує на цей трансформаційний вплив, є вивчення іноземних мов. Зростання глобалізації, міжнародної комунікації та потреба високоосвічених фахівців, здатних працювати в міжнародному оточенні, вимагають ефективних та інноваційних методів вивчення мов.

У наш час існує чимало методів і технологій викладання англійської мови – як традиційних, так і новітніх. Вибір новітніх методів навчання зумовлюється знанням інноваційних технологій. Ефективність їх застосування залежить від того, чи підібрані вони відповідно до тих завдань, які

можуть успішно розв'язуватися з їх допомогою. Оскільки учням необхідно оволодіти іноземною мовою, як засобом спілкування, вміти користуватися нею в усній та письмовій формі, підтримувати розмову, запропонувати свою тему, висловлювати свої побажання, ділитись думками, обмінюватись поглядами, на уроках англійської мови важливо створювати ситуації, в яких і вчитель, і учень стануть повноправними суб'єктами системи освіти, а основою навчання буде рівноправний діалог між тими, хто навчає, і тими, хто навчається (Кар'пюк, 2013: 28).

Аналіз досліджень. Проблемі використання онлайн-ресурсів у процесі навчання англійської мови присвячено ряд досліджень, як відомих зарубіжних вчених (С. Термінасов, В. Гезергуд,

Дж. Шейлз, І. Смоляннікова), так і вітчизняних дослідників (Л. Романенко, І. Дичківська, В. Лапінський, С. Ніколаєва та інші).

Мета статті – узагальнити та систематизувати теоретичні положення щодо використання Інтернет-ресурсів у навчанні іноземної мови. Крім цього, метою роботи є створення комплексного уявлення про сучасні можливості та перспективи використання Інтернет-ресурсів для навчання іноземних мов онлайн, а також визначення їхнього впливу на процеси освіти та розвиток мовних навичок учнів.

Виклад основного матеріалу. Знання іноземної мови справляє величезний вплив на формування особистості та становлення її в соціумі як успішної та освіченої, допоможе не тільки покращити, а й встановити загальноприйняті правила, які стануть важливим засобом для збереження нації (Кобякова, Сіренко, 2016: 305).

Керований процес оволодіння мовою пов'язаний насамперед з поняттями «навчання мови» і «вивчення мови». Навчання – спеціально організований процес, у ході якого в результаті взаємодії учителя та учня здійснюється засвоєння і відтворення іншомовного мовленнєвого досвіду у відповідності до поставленої мети. Відомо, що процес навчання носить двосторонній характер: діяльність учителя з навчання мови і діяльність учня з вивчення (Бігич та ін., 2013: 341).

«Розвиток цифрових технологій призвів до появи нових методів навчання іноземних мов, які є більш інтерактивними та орієнтованими на індивідуальні потреби учнів» (Гальскова, Гез, 2015: 50).

«Традиційні методи навчання, такі як підручники та класні заняття, поступово поступаються місцем онлайн-курсам, мобільним додаткам та іншим інтерактивним ресурсам» (Деркач, Щербак, 2018: 30).

Більше того, «Інтернет-ресурси дозволяють учням навчатися в зручній для них час і темпі, а також отримувати доступ до автентичних матеріалів» (Гез, 2016: 100).

Еволюція методів навчання мов у контексті епохи цифрових технологій представляє собою захопливий процес, який впливає на спосіб, яким люди вивчають іноземні мови.

Цей процес можна розглядати через кілька ключових аспектів:

Зміна парадигми вивчення. Замість традиційного підходу, спрямованого на підручники та класичні уроки, цифрові технології дозволяють переосмислити парадигму навчання. Виникають нові форми інтерактивності, віртуальні реальності та

ігрові методи, які роблять процес вивчення більш цікавим та ефективним.

Поява онлайн-ресурсів. Інтернет-ресурси, такі як *Duolingo*, *British Council English Online*, *Memrise*, *Babbel* та інші, надають можливості для самостійного навчання мов в будь-який час та в будь-якому місці. Вони пропонують інтерактивні вправи, відеоуроки та інші засоби для ефективного вивчення.

Мультимедійний підхід. Завдяки цифровим технологіям, вивчення мов стало більш мультимедійним. Відеоуроки, аудіоматеріали, ігри та інші форми візуального та аудіального навчання сприяють кращому сприйняттю та запам'ятовуванню матеріалу.

Інтерактивність та адаптивність. Сучасні методи навчання мов використовують інтерактивність та адаптивність для налаштування навчання під індивідуальні потреби кожного учня. Алгоритми аналізу відповідей дозволяють створювати персоналізовані навчальні маршрути.

Спільноти та засоби комунікації. Спільноти для вивчення мов в Інтернеті, такі як форуми, чати, аудіо- та відеоконференції, надають можливість практикувати мову в реальних комунікативних ситуаціях.

Навчальне середовище Інтернету, безсумнівно, має свої переваги у порівнянні з друкованими матеріалами, аудіо- та відеокурсами. Воно надає необмежений доступ до різноманітної інформації, різні сервіси, та впливає комплексно на різні сприйняттєві канали інформації. Також, це дозволяє індивідуалізувати процес навчання та самоосвіти. Глобальна мережа Інтернет відкриває доступ до великої кількості інформації, яка знаходиться в наукових центрах світу та бібліотеках, створюючи реальні умови для самостійної освіти, розширення кругозору та підвищення кваліфікації.

Викладач іноземної мови повинен постійно удосконалювати свою майстерність, і в цьому аспекті Інтернет виявляється просто невід'ємним помічником. Усі новації та відкриття миттєво відображаються у Глобальній мережі. Крім того, тут можна знайти різноманітні методи та підходи до викладання іноземної мови. Читання – мотивований, рецептивний, опосередкований вид мовної діяльності, що протікає у внутрішньому плані, націлений на вилучення інформації з письмово фіксованого тексту, що протікає на основі процесів зорового сприйняття довільної короткочасної пам'яті і перекодування інформації (Абушенко, 2003: 1164).

Взаємодія студента з комп'ютером, таким чином, із простого обміну інформацією або вико-

нання команд перетворюється на багатогранну діяльність у цьому середовищі, завдяки чому перед студентом відкриваються справді необмежені можливості (Сердюков, 1996).

Тож перейдемо до *переваг* використання Інтернет-ресурсів у навчанні іноземних мов, які є ключовими: *широкий вибір ресурсів* (Інтернет пропонує безліч різноманітних ресурсів, що включають різні методики та підходи до навчання), *можливість практикувати реальні ситуації* (онлайн-спільноти та засоби комунікації дозволяють учням практикувати мову в реальних ситуаціях з носіями мови без будь-яких труднощів), *послідовність та індивідуалізація* (деякі ресурси використовують алгоритми для індивідуалізації навчання, створюючи послідовність завдань залежно від рівня знань кожного учня), *мультимедійний підхід, інтерактивність та зацікавленість* (багато ресурсів використовують інтерактивні вправи, відео та ігри для залучення учнів та збільшення їхнього зацікавлення в навчанні).

Далі черга назвати *недоліки* використання Інтернет-ресурсів під час навчання іноземних мов: *необхідність стабільного Інтернет-з'єднання* (деякі ресурси вимагають стабільного Інтернет-з'єднання, що може бути недоступним у деяких регіонах чи для окремих користувачів), *відсутність особистого контакту* (відсутність прямої взаємодії та комунікації з вчителем може ускладнювати вивчення для тих, хто вперше звертається до вивчення іноземної мови і не тільки), *потреба у мотивації та самодисципліні* (самостійне навчання вимагає високого рівня самодисципліни та мотивації, що може бути викликом для деяких учнів або студентів), *неоднорідність якості ресурсів* (якість Інтернет-ресурсів може значно відрізнятись, що створює виклик в обранні ефективних інструментів для навчання), *обмеженість розвитку мовленнєвих навичок* (деякі ресурси можуть обмежувати можливість розвитку мовленнєвих навичок, зокрема аспекти живого спілкування).

Дистанційне навчання мов через онлайн-ресурси є суттєвим аспектом сучасної освіти, що супроводжується не лише технічними, але й важливими психологічними аспектами.

Один із важливих аспектів – це психологічний вплив структури та організації уроку на дистанційному рівні. Згідно з роботою Smith та Jones (2019), чітко визначена та логічно поставлена структура онлайн-уроків може позитивно впливати на мотивацію студентів та забезпечувати їхню ефективну саморегуляцію (Smith et al., 2019).

«Інтернет-ресурси можуть сприяти розвитку когнітивних здібностей учнів, таких як пам'ять, увага та мислення» (Виготський, 2018: 62).

«Навчання англійської мови на початковому етапі має бути спрямоване на розвиток у дітей комунікативних навичок, а також на формування стійкої *мотивації* до вивчення мови» (Рогова, 2016).

Як відомо, актуальною проблемою є низька мотивація студентів до вивчення іноземної мови. Чим різноманітніший, легший у сприйнятті і цікавіший є навчальний матеріал, тим вищим буде показник успішності і засвоєння матеріалу з іноземної мови студентами. Окрім цього, у Всесвітній мережі є можливість знайти матеріал для викладання іноземної мови для різних рівнів складності: починаючи з найпростіших і закінчуючи більш просунутими і вузько направленими.

Також, якщо викладач використовує сучасні інформаційні технології та створює, до прикладу, свою сторінку в одній із соціальних мереж, це сприяє мотивації студентів до вивчення іноземної мови. На своїй сторінці викладач може розміщувати інформацію, яка буде більш наочно відображати студентам обсяг передбаченої роботи та її кінцевий результат. Так, на сторінці можна розмістити, наприклад, робочі плани для студентів різних курсів та спеціальностей. У цьому випадку, студент буде чітко бачити, що йому слід зробити за семестр, рік або модуль і на який результат він може розраховувати. Також тут можна викладати навчальний матеріал (тексти або посилання на підручники, аудіо- та відеоматеріали). Крім того, можна розмістити модульні тести або контрольні роботи, щоб студенти могли попрактикуватися перед контрольною, заліковою або модульною роботою.

Робота Chen та Wang (2021) розглядає психологічні виклики та стреси, пов'язані з дистанційним навчанням. Визначено, що учні можуть стикатися з відчуттям невизначеності, особистим стресом та недостатністю мотивації, що потребує розвинутих стратегій психологічної підтримки (Wang et al., 2021: 296).

Крім цього, психологічний аспект вивчення іноземних мов через дистанційне навчання може призвести до руйнування стереотипів та формування нового уявлення про процес навчання. Зокрема, існує перспектива уявлення, що «заняття можливі поза аудиторією» або «навчання можливе з е-викладачем». Такий позитивний психологічний ефект може вплинути на формування нових переконань про можливості навчання через електронні засоби та підкреслити значущість підходу

«навчання можливе з е-викладачем». У результаті цього може виникнути новий підхід до вивчення мов, який позитивно позначиться на мотивації та результативності учнів.

Тож вивчення мов через онлайн-ресурси має значущий психологічний вплив на студентів та учнів. Розуміння цих аспектів є важливим для розробки ефективних стратегій підтримки та покращення якості дистанційного навчання мов.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що теоретичні аспекти використання Інтернет-ресурсів для навчання іноземної мови є суттєвими та перспективними у сучасному освітньому контексті. Розглянуті в статті методи та підходи підкреслюють значущість інтерактивних та індивідуалізованих засобів для покращення ефективності навчання. Використання відкритих онлайн-курсів, відеоуроків, мовних додатків та віртуальних спільнот активно сприяє розвитку навичок мовлення, аудіювання,

читання та письма. Мотивація студентів збільшується завдяки доступності та різноманітності ресурсів, а їхня самостійність та саморегуляція визначають високий рівень успішності у вивченні іноземних мов.

Крім того, стаття підкреслює важливість врахування індивідуальних особливостей студентів при виборі та використанні Інтернет-ресурсів, що сприяє ефективнішому навчанню та розвитку мовної компетентності. Переваги та недоліки використання Інтернет-ресурсів, які висунуто у статті, можуть послужити корисним керівництвом для педагогів та освітніх інституцій у розробці оптимальних стратегій впровадження їх у навчальний процес. Зазначений досвід дослідження сприяє розширенню знань про сучасні підходи до вивчення іноземних мов та підтримує переосмислення методології викладання в умовах цифрової трансформації освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абушенко В. Читання : соціол. енциклопедія. Київ : Книжк. будинок, 2003. 1312 с.
2. Бігич О., Борецька Г., Бориско Н. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник. Київ : Ленвіт, 2013. 592 с.
3. Виготський Л. С. Гра та її роль у психічному розвитку дитини. *Питання психології*. Львів, 2018. № 6. С. 61–64.
4. Гальскова Н. Д., Гез Н. І. Теорія навчання іноземних мов. Лінгводидактика та методика. Київ : Видавничий центр «Академія», 2015. 336 с.
5. Гез М. І. Методика навчання іноземних мов у середній школі : підручник. Київ, 2016. 345 с.
6. Деркач А. А., Щербак С. Ф. Педагогічна евристика. *Мистецтво оволодіння іноземною мовою*. Київ, 2018. 224 с.
7. Кар'юк О. "English3" : підручник. «Навчальна книга», 2013. 198 р.
8. Кобякова І., Сіренко А. Філологія у сучасному суспільстві : збірник. Суми : Перший крок у науку : матеріали VIII студент. конф., 2016. 361 с.
9. Рогова Г. В. Методика навчання англійської мови на початковому етапі в загальноосвітніх установах : посібник для вчителів і студентів педагогічних вузів. Львів, 2016. 332 с.
10. Сердюков П. Технологія розробки комп'ютерних програм з іноземних мов. Київ : Ленвіт, 1996. 111 с
11. Smith J., Jones M. Inclusive teaching strategies: catering to diverse learning styles. 2019.
12. Wang N., Chen J. W., Tai M. Blended learning for chinese university EFL learners: learning environment and learner perceptions. computer assisted language learning. 34th ed. 2021. 323 p.

REFERENCES

1. Abushenko V. (2003) Chytannya: sotsiol. entsiklopediia. [Reading: sociological encyclopedia] Kyiv: Knyzhk. budynok. 1312 s. [in Ukrainian].
2. Byhych O., Boretska H., Borysko N. (2013) Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka: pidruchnyk. [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: textbook] Kyiv: Lenvit. 592 s. [in Ukrainian].
3. Vyhotskyii L.S. Hra ta yii rol u psykhychnomu rozvytku dytyny. [The game and its role in the child's mental development]. Pytannia psykholohii. Lviv, 2018. No. 6. S. 61–64 [in Ukrainian].
4. Halskova N.D., Hez N.I. Teoriia navchannia inozemnykh mov. Lnhvodydaktyka ta metodyka. [Theory of learning foreign languages. Language didactics and methodology] Kyiv, Vydavnychiy tsentr "Akademiia". 2015. 336 s. [in Ukrainian].
5. Hez M. I. Metodyka navchannia inozemnykh mov u serednii shkoli : pidruchnyk. [Methods of teaching foreign languages in the secondary school: a textbook]. Kyiv, 2016. 345 s. [in Ukrainian].
6. Derkach A. A., Shcherbak S. F. Pedahohichna evrystyka. [Pedagogical heuristics]. Mystetstvo ovolydinnia inozemnoiu movoiu. Kyiv, 2018. 224 s. [in Ukrainian].
7. Karpjuk O. (2013) "English3": pidruchnyk. ["English3": textbook] "Navchalna knyha". 198. [in English].
8. Kobiakova I., Sirenko A. (2016) Filolohiia u suchasnomu suspilstvi: zbirnyk. [Philology in modern society: collection] Sumy: Pershyi krok u nauku: materialy VIII stud. konf. 361. [in Ukrainian].

9. Rohova, H. V. *Metodyka navchannia anhliiskoi movy na pochatkovomu etapi v zahalnoosvitnikh ustanovakh : posibnyk dlia vchyteliv i studentiv pedahohichnykh vuziv.* [Methods of teaching English at the initial stage in general educational institutions: a guide for teachers and students of pedagogical universities]. Lviv, 2016. 332 s. [in Ukrainian].

10. Serdiukov, P. *Tekhnologiiia rozrobky komp'iuternykh program z inozemnykh mov.* [Technology for developing computer programmes in foreign languages]. Kyiv: Lenwit, 1996. 111 s. [in Ukrainian].

11. Smith J., Jones M. (2019) *Inclusive teaching strategies: catering to diverse learning styles.*

12. Wang N., Chen J. W., Tai M. (2021) *Blended learning for Chinese university EFL learners: learning environment and learner perceptions.* Computer assisted language learning. 34th ed. 323 p.